

Bijlage 1 Realisatieparagraaf ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

- Planologische procedure:
 - o Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL): het BKL bevat nationale regelgeving die ervoor zorgt dat de milieukwaliteit en de kwaliteit van de leefomgeving in Nederland wordt gewaarborgd, ook bij nieuwe ontwikkelingen. Het BKL is een besluit onder de Omgevingswet. Omgevingsplannen van andere overheden moeten in lijn zijn, of binnen afzienbare tijd in lijn worden gebracht, met de regels in het BKL. Als juridische borging nodig is, maar dat niet op het niveau van een AMvB (het BKL) nodig is, dan kan borging per ministeriele regeling ook volstaan. In dat geval wordt voor realisatie van de behoefte de Omgevingsregeling (Or) aangepast.
 - o Een luchthavenbesluit is een besluit waarin de overheid de inrichting van een luchthaven bepaalt, of een uitbreiding of wijziging daarvan, en aangeeft tot welke maximale geluidsbelasting in de omgeving deze inrichting mag leiden. Het besluit wordt genomen door de minister van Infrastructuur en Waterstaat, en wordt vaak voorafgegaan door een milieueffectenrapportage. Omgevingsplannen van andere overheden moeten in lijn zijn, of binnen afzienbare tijd in lijn worden gebracht, met luchthavenbesluiten.
 - o Het omgevingsplan van een gemeente bevat regels over ruimtelijke inrichting voor het grondgebied van die gemeente die rechtstreeks gelden voor burgers en bedrijven. Het instrument omgevingsplan valt binnen de reikwijdte van de Omgevingswet. Het wijzigen van een omgevingsplan is een procedure die zowel wettelijke verplichtingen, participatie van de samenleving, als zorgvuldige afwegingen van verschillende belangen omvat. Het Rijk kan in plaats van een gemeente de planologische procedure zelf ter hand nemen en voor een gebied het omgevingsplan vaststellen. Dat gaat via een zogenaamd 'projectbesluit'.
 - o Bij de inpassing van verschillende van de behoeftes is ruimte voor maatwerk, zodat een optimale inpassing naast andere (lokale) ruimtevragen kan worden gezocht in het gebied. In deze gevallen, maar ook wanneer het gaat om activiteiten in gevoelige gebieden of locaties waar veel meekoppelkansen en synergievoordelen mogelijk zijn, kan een gericht gebiedsproces tot de uitvoeringsstrategie behoren. Met behulp van ontwerp onderzoek met medeoverheden en maatschappelijke partijen wordt dan gebiedsgericht een goede inpassing van de opgaven gezocht. Op het passende niveau kan dan de planologisch-juridische borging plaatsvinden, en kunnen benodigde vergunningen worden aangevraagd. Ook bij de andere behoeftes zal Defensie waar mogelijk en nodig, gaarne aansluiten bij gebiedsprocessen onder aansturing van andere overheden.
- Vastgoed:
 - o Grondverwerving betekent het verkrijgen of aankopen van grond in het kader van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie.
 - o Ontwikkeling en/ of inrichting betekent dat er bouwactiviteiten of activiteiten voor aanleg van infrastructuur e.d. nodig zijn om een behoefte zoals een legeringsgebouw, munitie-opslag of landingsbaan, te realiseren op de aangewezen plek.
- Vergunningen:
 - o Met een omgevingsvergunning wordt toestemming gevraagd aan het bevoegd gezag om activiteiten in de leefomgeving uit te voeren. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om activiteiten met geluidshinder.
 - o Natuurvergunning (voor activiteiten die invloed kunnen hebben op beschermde natuurgebieden of soorten) is een onderdeel van de omgevingsvergunning. Het is hier apart genoemd vanwege de looptijd.
- Tijdelijk:
 - o Indien er al gestart kan worden met grondverwerving of het aanvragen van vergunningen ten behoeve van de voorspoedige realisatie, dan is dat opgenomen in de tabel.
 - o Met voorziene ingebruikname wordt het moment bedoeld waarop voorzien is dat de behoefte zoals in het ontwerp omschreven, volledig gerealiseerd kan zijn, binnen de huidige regelgeving.

Bovenregionale behoefte	Voorkeurslocatie	Planologische procedure				Vastgoed		Vergunningen		Tijdslijn	
		BKL/ Or	Luchthavenbesluit/ luchtruimherziening	Omgevingsplan	Gebiedsproces	Grondverwerving / gebruiksrecht	Ontwikkeling en/of inrichting	Omgevingsvergunning activiteit	Natuurvergunning	Snelle start grondver- werving en/of vergun- ningstraject vanaf	Voorziene ingebruikname
1. Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden	Zeewolde Spiekweg			x	x	x	x	x	x	2026	2035-2040
2. Extra locatie grootschalige munitieopslag	Staphorst	x		x	x	x	x	x	x	2026	2035-2040
3. Nieuwe munitieopslag SIC	Kollumerwaard-West	x		x	x	x	x	x	x		2030-2035
4. Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven	Lelystad	Deze locatie is <u>niet</u> opgenomen in het voorkeurspakket. Met het NPRD wordt derhalve <u>niet</u> voorzien in deze behoefte.									
5. Oefenen in verstedelijkt gebied	Oefenterrein Weerterheide					x	x	x	x		2030-2035
6. Amfibisch oefengebied	Maasvlakte, Marnehuizen, Vliehors, en Groote Keeten			x				x		2026	2030-2035
7. Gegarandeerde haven-capaciteit Host Nation Support	Rotterdam - Maasvlakte II	x		x		x		x	x		2030-2035
8. Toename gebruik jachtvliegtuigcapaciteit	Lelystad Airport		x	x		x	x	x	x	2026	2035-2040
9. Onbemande maritieme helikopters	Langs de vaarroutes			x				x		2026	2026-2030

10. Stationering en corridors onbemande cargodrones	Militair Luchtvaart-terrein Deelen		x	x			x	x	x	2026	2030-2035
11. Laagvlieggebieden Helikopters	Alle nieuwe en bestaande alternatieven	x						x	x		2030-2035
12. Helikopterlandingsplaatsen	17 nieuwe locaties		x	x				x	x		2026-2030
13. Korte/smalle onverharde landingsbaan tactisch luchttransport	Militair luchthaventerrein Deelen			x			x	x	x	2026	2030-2035

Locatiespecifieke behoefte	Voorkeurslocatie	Planologische procedure				Vastgoed	Vergunningen		Tijdljn		
		BKL / Or	Luchthavenbesluit/ Luchtruimherziening	Omgevingsplan	Gebiedsproces		Grondverwerving/ gebruiksrecht	Ontwikkeling en/of inrichting	Omgevingsvergunning activiteit	Natuurvergunning	Snelle start grondver- werving en/of vergun- ningstraject vanaf
1. Uitbreiding oefengebied voor grotere/veelzijdigere oefeningen op, in en boven het water EHD 42	Zelfde locatie		x					x	x		2030-2035
2. Uitbreiding oefengebied voor grotere/veelzijdigere oefeningen	Zelfde locatie		x					x	x		2030-2035

inclusief drones met corridors op het water naar, in en boven het water EHD 41											
3. Schieten met Apache en MQ-9 op Vliehors Range, gemeente Vlieland	Zelfde locatie	x		x				x	x		2030-2035
4. Herziening/aanpassingen onveilige zone; nu deels nog gebaseerd op voormalige cavalerie schietkamp Vliehors Range, gemeente Vlieland	Zelfde locatie	x		x				x			2026-2030
5. Uitbreiding milieuruimte t.b.v. activiteiten vliegbasis Leeuwarden, gemeente Leeuwarden, en verlenging van de baan	Zelfde locatie		x	x		x	x	x			2030-2035
6. Beperkingengebied rondom vliegbasis Leeuwarden (specifiek de outer horizontal surface)	Zelfde locatie		x	x							2030-2035
7. Uitbreiden Schietbaan Marnewaard t.b.v. schieten dynamisch met voertuigen, gemeente Het Hogeland	Zelfde locatie							x			2030-2035
8. EHR 8 uitbreiden en gereedmaken voor oefenen met onbemande vaartuigen op en in het water inclusief corridors	Zelfde locatie							x	x		2026-2030
9. Leerfaciliteit alternatieve brandstoffen, Den Helder, gemeente Den Helder	Zelfde locatie			x			x				2030-2035
10. Beperkingengebied rondom MVK de Kooy (specifiek de outer horizontal surface)	Zelfde locatie		x	x							2030-2035

Behoefte 11. Breezanddijk groei beproevingen IJsselmeer, Afsluitdijk, gemeente Súdwest Fryslân	Zelfde locatie	x		x				x	x		2030-2035
12. Uitbreiding kazerne Heerenveen, gemeente Heerenveen	Zelfde locatie			x			x				2026-2030
13. Vergroting van oefengebied oefenterrein De Haar, gemeente Midden-Drenthe	Locatie B, F, H			x	x	x		x	x	2026	2030-2035
14. Petten groei beproevingen Noordzee, gemeente Schagen		x		x				x	x		2030-2035
15. Verplaatsen (in overleg met de regio) raccordement, t.b.v. voertuigen 43. Gemechaniseerde Brigade Zoekgebied 'Groot Havelte', gemeenten Westerveld/Steenwijkerland	Een nieuwe locatie voor dit raccordement maakt geen onderdeel van het voorkeurspakket.										
16. Uitbreiding faciliteiten voor schieten (Koninklijke Marechaussee) Schiphol, gemeente Haarlemmermeer	Inpassing van locatiepecifieke behoefte 20 voorziet hierin.										
17. Uitbreiding raccordement 't Harde, gemeente Elburg	Locatie B					x	x	x			2026-2030
18. Uitbreiden Artillerie Schietkamp (ASK) (brede strook, Wezeperberg en Z-zijde), gemeente Elburg	Locatie B, C, D			x		x	x	x		2026	2030-2035
19. Artillerie Schietkamp (ASK) uitbreiden met 120 mm mortierschieten, gemeente Elburg	Zelfde locatie					x		x	x		2026-2030

20. Geplande opschaling Koninklijke Marechaussee Randstad Den Haag, Maaldrift uitbreiden. Gemeente Wassenaar	Zelfde locatie						x	x			2035-2040
21. Uitbreiding raccordement Vlasakkers, gemeente Amersfoort	Zelfde locatie			x		x	x	x			2026-2030
22. Huisvestingen incl. faciliteiten Militaire Politie Koninklijke Marechaussee, gemeente Apeldoorn	Voormalige politieacademie					x	x	x		2025	2030-2035
23. Uitbreiden live firing mogelijkheden voor helikopters op Infanterie Schietkamp (ISK) ten behoeve van niv 3 en 4-oefeningen Koninklijke Landmacht, gemeente Ede	EHR-9							x			2026-2030
24. Uitbreiding milieu en geluidsruimte door intensivering van Infanterie Schietkamp (ISK) en groei Krijgsmacht, gemeente Ede	Zelfde locatie							x			2026-2030
25. Uitbreiding van terrein t.b.v. voldoen aan NATO-normering depot Markelo en het truck loading station Markelo Defensie Pijpleiding Organisatie, gemeente Hof van Twente	Zelfde locatie			x		x	x				2026-2030
26: Uitbreiding van terrein t.b.v. voldoen aan NATO-normering depot Klaphek Defensie Pijpleiding Organisatie, gemeente Lopik	Zelfde locatie			x		x	x				2025-2030
27. Extra milieuruimte voor helikopteractiviteiten op Militair	Zelfde locatie						x	x	x		2030-2035

Luchtvaartterrein Deelen gemeente Arnhem											
28: Beperkingengebied rondom MTL Deelen (specifiek de outer horizontal surface)	Zelfde locatie		x	x							2026-2030
29. Uitbreiding van terrein t.b.v. voldoen aan NAVO-normering depot Poortugaal Defensie Pijpleiding Organisatie, gemeente Albrandswaard	Zelfde locatie			x		x	x			2026	2030-2035
30. Uitbreiding milieuruimte t.b.v. activiteiten vliegbasis Volkel, gemeente Maashorst	Zelfde locatie							x	x		nvt
31. Beperkingengebied rondom vliegbasis Volkel (specifiek de outer horizontal surface)	Zelfde locatie		x	x							2030-2035
32. Schietbaan t.b.v. Koninklijke Militaire School Luchtmacht (KMSL) Vliegbasis Woensdrecht, gemeente Woensdrecht	Zelfde locatie						x	x			2030-2035
33. Uitbreiding milieuruimte t.b.v. activiteiten Vliegbasis Woensdrecht, gemeente Woensdrecht	Zelfde locatie							x	x		2026-2030
34: Beperkingengebied rondom vliegbasis Woensdrecht(specifiek de outer horizontal surface)	Zelfde locatie		x	x							2026-2030
35. Uitbreiding milieuruimte t.b.v. activiteiten vliegbasis Gilze-Rijen, gemeente Gilze en Rijen	Zelfde locatie							x	x		2026-2030
36: Beperkingengebied rondom vliegbasis Gilze-Rijen (specifiek	Zelfde locatie		x	x							2026-2030

de outer horizontal surface) en corridors											
37. Fysieke en geluidsruimte op oefenterrein (OT) Oirschotse Heide: fysiek uitbreiden (200ha) ook v.w.b. geluidsruimte, gemeente Oirschot	Onderdeel van het voorkeurspakket, op locaties A, B, C, D en E			x	x			x		2026	2030-2035
38. Uitbreiden milieuruimte t.b.v. activiteiten op RVS-kazerne Oirschot, gemeente Oirschot	Zelfde locatie							x			2026-2030
39. Uitbreiding raccordement Acht t.b.v. voertuigen 13. Lichte Brigade, gemeente Oirschot	Locatie C			x		x	x			2026	2030-2035
40: IBT centrum regio Eindhoven voor Koninklijke Marechaussee, en de Defensie Bewakings- en Beveiligings Organisatie (DBBO) op bestaand Defensieterrein, gemeente Eindhoven	MOB Complex Veldhoven			x			x				2030-2035
41. Verandering inrichting vliegbasis Eindhoven verplaatsen Hot cargo platform	Zuidelijke locatie	x		x			x	x			2026-2030
42. Beperkingengebied rondom vliegbasis Eindhoven (specifiek de outer horizontal surface)	Zelfde locatie		x	x							2026-2030
43. Ingebruikname kazerne Budel en uitbreiden Weerterheide, gemeente Cranendonck/Weert	Kazerne: Zelfde locatie Uitbreiden oefenterrein: Locatie B, C en D			x	x (incl. boven-reg. 5)		x	x		2026	2028-2033
44. Oefenterreinen met graafmogelijkheden	8 locaties							x	x	2026	2026-2035